

CZY WARUNKI PRZYRODNICZE JAPONII MAJĄ WPŁYW NA ROZWÓJ GOSPODARKI?

MAGDALENA ANNA
JANKUN

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania geografii w szkole podstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Elżbieta Miterka
Recenzja merytoryczna – Alicja Węsierska-Kwiecień
Agnieszka Stanuszkiewicz
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Adresat:

uczeń klasy VIII szkoły podstawowej

Miejsce:

gabinet geograficzny

Czas realizacji:

1 godzina dydaktyczna

Temat:

Czy warunki przyrodnicze Japonii mają wpływ na rozwój gospodarki?

Podstawa programowa:

XIV. Wybrane problemy i regiony geograficzne Azji: Azja jako kontynent kontrastów geograficznych. Japonia – gospodarka na tle warunków przyrodniczych i społeczno-kulturalnych. Uczeń: 2) identyfikuje związki między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami oraz na ich podstawie formułuje twierdzenia o zaobserwowanych prawidłowościach w ich rozmieszczeniu; 5) ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii.

Cele lekcji:

Omówisz środowisko przyrodnicze i gospodarkę Japonii.

Kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje cyfrowe.

Cele szczegółowe operacyjne:

- określisz położenie geograficzne Japonii;
- omówisz naturalne zagrożenia występujące w obszarze Azji Wschodniej;
- wymienisz sposoby dostosowania się ludzi do naturalnych zagrożeń, takich jak: trzęsienia ziemi, tajfuny, fale tsunami;
- ocenisz znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii;
- omówisz nowoczesną gospodarkę Japonii.

Metody/formy pracy:

wykorzystanie narzędzi ICT i aplikacji Google Earth, dyskusja, metoda mapa myśli, metoda prezentacji gadająca ściana, praca indywidualna, praca w parach, praca w grupach oraz całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

podręcznik oraz e-podręcznik do nauczania geografii, tablica interaktywna, mapa fizyczna Azji, atlasy geograficzne, rzutnik multimedialny, tablety/komputery.

Narzędzia TIK do wykorzystania na tej lekcji oraz cel ich zastosowania:

aplikacja Google Earth, przydatna do analizy położenia geograficznego Japonii, e-podręcznik do geografii www.epodreczniki.pl/reader/c/140479/v/latest/t/student-canon/m/i6eueBBxth#i6eueBBx.

Przebieg lekcji

Faza wstępna:

1. Nauczyciel informuje uczniów o celach lekcji.
2. Na tablicy interaktywnej uruchamia aplikację Google Earth. Prosi uczniów o wyszukanie Japonii oraz analizę położenia państwa. Dyskusja.
3. Nauczyciel wprowadza uczniów w temat, podkreślając, że Wyspy Japońskie są wynurzoną grzbietem podmorskiego łańcucha górskiego, który powstał w wyniku zderzenia się płyt litosfery. Uczniowie w atlasach wyszukują mapę „Tektonika płyt”, następnie odnajdują płyty znajdujące się na terytorium Japonii.

Faza realizacyjna:

1. Na mapie ściennej Azji uczniowie wskazują Japonię. Określają położenie geograficzne.
2. Nauczyciel zadaje pytanie: Co wpływa na zróżnicowanie klimatu Japonii? – mapa myśli. Uczniowie zapisują swoje wypowiedzi na tablicy interaktywnej.
3. Praca w parach: Korzystając z atlasów geograficznych oraz z materiałów źródłowych, scharakteryzuj cechy klimatu Japonii, odczytaj strefy klimatyczne.
4. Na tablicy interaktywnej nauczyciel wyświetla mapę hipsometryczną Japonii z e-podręcznika. Uczniowie wspólnie dokonują charakterystyki środowiska przyrodniczego.
5. Prowadzący nawiązuje do sejsmicznego położenia Japonii. Prosi uczniów o wyszukanie w materiałach źródłowych informacji o ilości czynnych wulkanów, które wykazują stałą aktywność, ważne jest podkreślenie, że wiąże się to z położeniem archipelagu w „Ognistym Pierścieniu Pacyfiku”. Na ekranie multimedialnym nauczyciel wyświetla zdjęcia z e-podręcznika.

6. Uczniowie wyszukują w atlasach najwyższy punkt Japonii, który jest jednocześnie czynnym wulkanem. Podają nazwę wyspy, na której się znajduje.
7. Praca w grupach. Należy podzielić klasę na 4 zespoły:
  - I GRUPA – LUDNOŚĆ: struktura narodowościowa, rozmieszczenie ludności, piramida wieku Japonii, udział procentowy ludności miejskiej;
  - II GRUPA – ROLNICTWO: wpływ czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na rolnictwo, użytki rolne, cechy rolnictwa Japonii;
  - III GRUPA – PRZEMYSŁ: czynniki społeczno-kulturowe w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii, przemysł wysokiej technologii, okręgi przemysłowe;
  - IV GRUPA – sposoby dostosowania się ludzi do naturalnych zagrożeń takich jak: trzęsienia ziemi, tajfuny, fale tsunami. Za pomocą metody prezentacji gadająca ściana grupy prezentują przygotowane informacje na forum klasy.

Faza podsumowująca:

1. Na podsumowanie lekcji uczniowie wykonują zadania 1, 2, 3, 4 zamieszczone w e-podręczniku.
2. Nauczyciel dokonuje oceny uczniów, w obrębie jednej wylosowanej grupy. Bierze pod uwagę wkład pracy i możliwości uczniów.
3. Sposób podsumowania lekcji z uwzględnieniem celów: quiz – runda bez przymusu. Słowne uzupełnienie niedokończonych zdań: Dziś nauczyłam się/ nauczyłem się...; Zrozumiałam/em...; Zaskoczyło mnie...

Komentarz metodyczny

Scenariusz jest uniwersalny, nie zawiera żadnych barier i może być modyfikowany do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz dostosowany do potencjalnych możliwości uczniów.

Scenariusz jest zgodny z wielospecjalistyczną oceną poziomu funkcjonowania ucznia.

Zaleca się w podsumowaniu zajęć wykorzystywanie metody świateł drogowych, która uwzględnia SPE uczniów oraz pozwala nauczycielowi na monitorowanie postępów ucznia ze SPE. Za pomocą kolorowych kartek uczniowie oceniają osiągnięcie każdego z celów: kolor zielony – umiem, potrafię, wiem, rozumiem, kolor żółty – mam wątpliwości, nie jestem pewna/pewien, czy dobrze rozumiem, kolor czerwony – nie wiem, nie potrafię, nie umiem, nie rozumiem. Metoda daje natychmiastową informację nauczycielowi, do którego celu czy zagadnienia powinien powrócić. W pracy z uczniami o SPE jednym z najprostszych sposobów dostosowania metod jest modyfikacja ćwiczeń, zadań i poleceń, polegająca na dostosowaniu ich, tak by mogły być wykonane przez uczniów o niższym potencjale i obmyśleniu propozycji zadań trudniejszych dla uczniów zdolnych.

Nauczyciel powinien stosować różne techniki pracy z uwzględnieniem SPE: pomoc w czytaniu poleceń i treści zadań, dokładną analizę treści i upewnianie się, że uczeń rozumie, wydawanie krótkich i konkretnych poleceń, wydłużenie czasu na pracę z tekstem i wykonanie prac pisemnych, sprawdzanie stopnia zrozumienia tekstu i poleceń, zapis trudnych, nowych terminów na tablicy, zwracanie uwagi uczniom na poprawność zapisów oraz wprowadzenie ćwiczeń utrwalających, pomoc w wykonywaniu rysunków, schematów. Przy ocenie ucznia ze SPE obowiązuje zasada indywidualizacji. Wystawiona ocena nie może wynikać z porównania postępów z innymi uczniami. Musi być wielostronna. Należy przy jej wystawieniu wziąć pod uwagę indywidualne osiągnięcia ucznia oraz jego nowo zdobyte umiejętności, wkład pracy, zainteresowanie i aktywność na zajęciach. Nauczyciel powinien stosować ocenianie kształtujące, które eliminuje stres związany z ocenianiem. Musi udzielać informacji zwrotnej dotyczącej wiedzy i umiejętności uczniów w tym uczniów o SPE. Zaleca się stosowanie samooceny, między innymi poprzez zaproponowaną technikę świateł drogowych. Dobór metod i narzędzi kontroli należy do nauczyciela, ponieważ to on zna najlepiej potrzeby uczniów.